

VÁSÁRHELYI NAPLÓ.

TÁRSADALMI NAPILAP.

Megjelenik — ünnep és vasárnap utáni napot kivéve — minden reggel.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. Egy óra 60 kr. — Vidékre postán: Egész évre 10 frt. — Egyes szám ára 2 kr.	Felelős szerkesztő: VETRÓ LAJOS ENDRE.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Lévai F. sétatéri könyvnyomdájában. Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
--	--	---

Zene-tanítás.

Lapunk egyik számában a zeneiskola felállításának szükségességéről meglehetősen bőven értekeztünk.

Hangsúlyoztuk a sürgősséget s különösen kiemeltük, hogy a zenede felállításának kérdése elodázhatlan s hogy a város közönségének e baján segíteni kell, mert száznál több szülő van, ki gyermekét zenére taníttatni óhajtja.

Társadalmi uton kell e kérdést megoldani, a várostól zenede felállítását egyelőre nem várhatjuk, nekünk szülőknak, kik gyermekeinket zenére óhajtjuk taníttatni, kell tömörülnünk s közös erővel a zenédét, ha szerény méretekben is, megteremteni.

A városi segély semmi körülmények között sem maradhat el, de előbb kell hogy valami látható eredmény legyen például bizonyos számú szülőnek tagságra vonatkozólag kiadott kötelező nyilatkozata.

Nehéz dolog városunkban egy ilyen intézményt létrehozni, de tekintettel azon körülményre, hogy képzett zenetanító alig van egy a városban, ezzel szemben azon családok száma, kik gyermekeiket zenére oktatni kívánják az előzetesen szerzett tudomás szerint mintegy 100-ra emelkedik, van olyan család, hol 2—3 gyermek várja az oktatást.

Ily körülmények között ennyi létszám mellett társadalmi uton a mi igényeinknek szerény vágyainknak megfelelő intézetet állíthatunk.

Naponként mind sűrűbben érkeznek hozzánk kérések az iránt, hogy tegyünk lépéseket a zenede létesítése végett ha a legszerényebb keretekben is, de ez évben hogy felállíttassék.

Sürgetik pedig azért, mert a gyermekek életkora halad az idővel, igen sok család gyermekére nézve már ugyanis elhaladt az idő, a mely a zene tanulásra legalkalmasabb, sürgetik azért is, mert a zene tudást, a zenében való jártasságot ma már a kor szelleme követeli minden tagjától a társadalomnak.

Volt már városunkban ily zenede felállítva, mely azonban nem sokáig virágzott, s egyáltalán nem is virágzott, csak tengődött, mivel az illető fogva nem volt alkalmas arra, hogy a tanítványait helyes oktatással elláthatta volna. Pénzébe került a városnak, pénzébe került a szülőknak, de annak haszna nem sok volt.

Ha most sikerülni fog társadalmi uton egy zeneiskolát felállítani, s ha ezen intézet költségeinek fedezéséhez a város némileg hozzájárul — mi egyébként a városnak kötelessége — vigyázni kell a tanerő megválasztásánál, különösen a tanulók érdeke szempontjából, hogy egy tanító keze alá sok tanítvány ne kerüljön, mert rövid tanóra idő alatt tanulni nem lehet s mert ha a tanító kimerül, tanítása eredménytelen.

A zene tudása nemesak arra szolgál, hogy saját és mások mulattatására muzsikáljunk, de rendes kenyérkereseti forrás, hol a zenében kiváló jártasságot és ösmereteket szerzett egyének kenyerüket keresik. Pálya ez ma már.

Elenyészett az ósdi felfogás „ezigány„ elnevezése a művészeknek s általában mindazoknak, kik a művészetekkel foglalkoznak, ma egy művész a tiszteltetés legnagyobb fokán áll.

A zenede felállításának kérdése

tehát városunkban nem odázható el tovább; gyermekeinket taníttatni óhajtjuk, hogy a kor kívánalmainak, a társadalom óhajának eleget tegyünk s hogy esetleg egy fényes pályának alapintézetét megteremtsük.

A szükséges intézkedések és a megalkítás munkálataival egy pár uri ember régen foglalkozik, kik terveztükkel rövid időn elkészülve, az érdeklődőket értekezletre meghívni fogják, miért is ez alkalommal a magunk részéről a törekvő uraknak köszönetet mondunk, másrészt pedig felhívjuk a közönség azon részét, kik a zenede felállításához hozzájárulni kívánnak, jelentkezni sziveskedjenek lapunk kiadóhivatalában.

= **Egy fegyelmi ügy.** Banga Péter városi főszámvevő hivatalos állásától mint az általánosan tudva van, felfüggesztve lett, a felfüggesztés után hivatalának átadására felszólíttatván, Banga Péter az átadástól nem csak nem vonakodott, sőt annak teljesítésére késznek nyilatkozott, oly formán, hogy az átadásnál a számvevőség ténylegesen közreműködjék; a számvevőség a közreműködést megtagadta, később mintegy három hó mulva, Banga Péter újra felszólíttatott, hogy hivatalát adja át, ekkor Banga Péter kijelentette, hogy már három hónapon át más által kezelt hivatalt az idő alatt bekövetkezett változások folytán át nem adhat, annak semmi értelme nincs s abba esetleg saját veszedelme nélkül bele nem mehet.

Banga Péter v. főszámvevő ezen előterjesztése a tisztí ügyészségnek véleményes jelentés tételre kiadtván, a tisztí ügyészség azt azzal terjesztette be, hogy az átadás ténye ő nélküle is teljesíthető, azonban Banga Péter azon makacssága, hogy az átadást megtagadta, fegyelmi uton intézendő el.

Banga Péter ezen ügyészi véleményre észrevételeit a tegnapi napon terjesztette be ezen észrevételekben a vele szemben

követelt jogtalan eljárás megszüntetését kérlelmezi, mivel ma már négy és fél hónapja annak, hogy az a hivatal, melynek az átadására felhiva lett, egy más főnök vezetése és kezelése alatt áll, a négy hónap alatt történt változásokért felelős nem lehet.

Tény az, hogy az átvételnek és átadásnak a felfüggesztés után szabály és törvény szerint azonnal meg kellett volna történni s ha erre Banga Péter az időerre késznek nyilatkozott s az átadás ben daczára nem történt meg, ma már ő arra nem szorítható, ő egyáltalán kérdőre nem vonható s ha mégis ilyen megtörtént, a joggal össze nem egyeztethető.

A hét története.

Most már csakugyan elhisszük, hogy elérkezett a népkerti deszkabódé végső órája. Senki sem hitte, hogy az az ütökopott faalkotmány annyi ideig kibírja. Utoljára csak le kell bontani, mert annyi idő óta nem tudott leégni. És ezen nem is csodálkozunk, hiszen tüzrel sohasem játszottak benne, hát ugyan mitől égett volna le.

Az új szinkört a helybeli műkedvelők szentelték fel. Ok játszottak benne először.

Sokan kíváncsian kérdezték, hogy miért énekel először az iparos dalárda.

Nagyon egyszerű a felelet, azért, mert a szinkört iparosok építették, illő tehát, hogy legelőször is iparkodó iparos szavak csendüljenek meg benne.

Mikor az úri dalárda versenydarabját énekelte, tudvalevő, hogy Vörös La-

jost tenor szólójában a dalárda szép hangú baritonistája kis Gaál kísérte.

A szép duett mindenkinek nagyon tetszett. A nagy művész, Jászai Mari lelkesülten tapsolt páholyában, csak egy polgártárs rázta a fejét, hogyan lehet ennek tapsolni.

— Hászén — mondá — az ekhó nagyon szép vót, de a kicsi a nagyobbbat nem tudta utólélni, pedig ugy látszott, hogy nagyon igyeközött.

A Trilby előadása után történt, hogy egy kedélyes kis társaság a Nemzeti-ben a hipnotizmusról vitakozott.

Természetesen voltak, akik kétségbenvonták a hipnotizmus csodálatos erejét és a szuggesziót mesének mondták.

Mert — érvelt László Gyula, a társulat jeles naturburs színésze — suggerálhatják a hitelezőimnek, hogy én nem tartozom nekik, azért minden elsején mégis pontosan beküldik a számlájukat.

A szinkör megnyitását követő banket alatt már vagy kilenczedszer szólalt fel az aranyos tanácsnok, Szikszay Dénes s mintán ő tiz felköszöntőn alól nem igen adja, hát tizedszer is felemelkedett s kellő lendülettel és pathosszal élteti a szabadkai színiügyi bizottsági elnök Sziemenburger Károly — nejét.

Hallgatja is egy jó darab ideig a szabadkai színészt feje, hogy az ő neje az asszonyi erényekben mennyire ékeskedő, midőn azonban megelégette a dicsőséget, szép csendesen felemelkedik helyéről s a társaság harsogó kaczaja közben kijelenti:

— Uraim, én agglégény vagyok!

A lángvörös haju diva, ki ép egy premiér előtt állott, udvarolni kezdett a kritikus urnak.

A kritikus ur azonban igen kegyetlen kedvében volt s ő nagysága ölelő, gömbölyű karjait, nem valami tulságos gyengédséggel fejtette le a vallairól:

— Eh... untatsz — idegeskedett a kritikus — megölelsz és megcsókolsz, mert szükséged van rám, mert félsz tőlem, mert... pedig gyűlölsz, utálsz s ha tehetnéd, legszívesebben az ablakodnál dobnál ki. Nem igazam van?

Ő nagysága, a lángvörös haju diva nem volt egy véleményen a kritikussal:

— Édes kis bolondom... te okos vagy, szellemes vagy... tehetséges vagy, én szeretnék akkor is, ha semmi sem volnál, én szeretnék, de nem csak én, szeretne téged és szeret is minden leány.

A kritikus hangosan felkaczagott és a kaczágása rut volt, rut, akár maga az ember.

— Eszembe jutott valami — kezdette a kritikus — elmondom. Érdekes és a mi fő, tanulságos eset. Velem történt.

Hogy rut vagyok hogy minden nőszemélynek irtóznia kell tőlem, ezt én

Az aranyos szenátor azon éjjel nem mondott több felköszöntőt.

A sok kritika között, mit a „Folt a mely tisztít“ című dráma előadása alkalmával tettek — nem egészen rossz volt a László Gyuláé, ki mint Don Lorenzo busan jött be a színre és a meghatottságtól remegő hangon jelentette ki:

— Szomorú szerep ez az enyém... nagyon szomorú...

És igen sokan el is hitték neki.

Legénykarunk néhány előkelő tagja tegnap este a művészhadserg több kintűnő tagját hitta meg, a népkertben levő torna és vívőegylet helyiségébe, szalonnasütni.

A leghíresebb szalonnasütő Gaál Dani tanította meg az ott levő szép hölgyeket, hogy miként kell a szalonnát megpirítani.

A szalonnasütés az eső miatt maradt el péntekről tegnapra.

Egy krónikás amnyit jegyzett fel erről a dologról:

Tegnapelőtt a népkerti talaj volt elázva, tegnap pedig az urak!

A múlt csütörtökön a Folt amely tisztít előadásáról nagyon eltérők voltak a vélemények.

Sokaknak tetszett maga a szokatlan drámai szenvedély; mások rajongottak az egyes szereplőkért.

Némelyek más szereposztással ohajtották volna a hatalmas munka színrehozatalát; egyesek csodálatos összhangot találtak a szépen elosztott szerepek között.

De a legnagyobb hirre mégis a mi lapunk kritikásának a véleménye vergő-

A primadonna kritikusa.

Irtá: Gonda József.

A diva, a lángvörös hajáról és tüzes esőkjairól híres primadonna, ép szikrázó gyémántjaiban és új pongyolájában gyönyörködött, midőn szobaleánya a kritikus urat jelentette be.

A kritikus ur igen rút és igen kiállhatatlan ember hírében volt, a tehetségét azonban elismerték és a kritikáit istenítették.

Őnagysága, a lángvörös haju diva a lehető legédesebb és legkaczérabb mosolylyal fogadta a kritikus urat, ki végtelenül világfájdalmas arczczal foglalt helyet a kékselyemmel bevont ottománon.

— Unatkozom — kezdett udvarolni a kritikus.

— És azért jöttél fel hozzám? — kérdi a diva.

— Hogy még jobban unatkozzam.

A diva mosolyogni próbált. Czigarettával kínálta meg a haragos kritikus urat.

A kritikus hanyagul dobta el magát az ottománon s meggyújtva a cigarettáját, egy-két pillanatig a kék gomolyu füstfelhőkbe bámult s ujjjaival átdöfte a füstkarikákat.

jól tudom. Egyszerűen a tükörbe nézek és megfigyelem a modoromat. Ennyi elég. Tisztában vagyok az értékemmel. És mégis mit tapasztaltam? Hogy minden színész szeret, hogy mindegyik szívesen van velem, hogy mindegyik megölel, megcsókol. Igaz, hideg a esőkjuk, sőt mintha irtózat vonaglana az arczukon, ha karjaimba zárom őket, de utóvégre is az eredményyel meg lehettem elégedve. Eleinte elkábított a siker. Büszkén, emelt homlokkal jártamkeltem az öltözőkben s hittem, hogy egy mosolyom is elég, a legünnepeltebb diva meghódítására. Szóval elvakított a szerecsém. Később azután gondolkodtam a diadalaimon s a tükörbe is néztem. Lehetetlen szeretni ezt a rossz berendezésű arczot. Ni micsoda arcz, mily beesett, fénytelen szemek, mennyi gonosz vágy, indulat az ajkak szegletében.

Nem. Azok a esőkók nem engem illetnek. Azok a szépséges divák nem engem ölelnek; a szerelem nem nekem, nem is a tehetségemnek vagy tudásomnak szól, de igenis a hirhedt és rettegett kritikusknak.

Elhatároztam, hogy egy próbát teszek. Tudni akarom, én vagyok-e a ked-

Ez a leirat azt közli a főispánnal, hogy az önyi átvágás földmunkálatainál 70 munkásra, a komáromi téli kikötőnél 100 munkásra, a szolnoki tiszta-szabályozási munkálatoknál 500 munkásra és Temes-Béga szabályozási munkálatoknál 400 munkásra lesz legközelebb szükség. Ezeket pedig azért közli a miniszter a főispánnal, hogy az önhibájukon kívül aratási munka nélkül maradt hőmezővásárhelyi munkások e helyeken elhelyezhetők volnának.

— **Fuzionáló lapok.** A székes főváros két legfiatalabb napilapja, az Országos Hírlap és a Budapesti Napló, mint budapesti munkatársunk írja, szeptember hó elsején Országos Napló név alatt fuzionál. Az erre vonatkozó szerződést a napokban kötötték meg Maribadban. Az új lap főszerkesztője Vészi József, felelős szerkesztője Braun Sándor lesz, míg Mikszáth Kálmán neve, mint „lapvezére” fog szerepelni az „Országos Napló”-n, amelynek részére már külön palotát építettek a József-köruton.

Színház.

Gyimesi vadvirág. Géczy István pályadíjnyertes népsziműve zsfolt ház előtt került előadásra pénteken.

És a zsfolt ház bizonyította, hogy Hódmező-Vásárhelyen a nép is szeret színházat látogatni s látogatja is szívesen, ha megfelelő darabokat vesz elő az igazgató és a — helyáratok felére szállítja le.

Az előadás különben — egy színvonalon állott a leszállított helyáratokkal.

Ha Sugár Arankát (Magdolna) kiemeljük, ki ma is gyönyörűen énekelt és pompásan játszott, ha Szakács Andor (Balánka Imre) hévteljes játékaról tudomást veszünk, szinte befejezhetjük a referádánkat.

Mert Krémer Jenő (Marczy) állandó derűtségben tartotta a — karzatot, Becski Jenő az öreg Balánka Jánosból valami fürge, hetyke parasztleányt alakított, ki csak azért volt öreg, mert fehér parókát húzott fel s fehér bajuszt ragasztott. Kiss Pista elkedélyeskedte Fábian Gyurka szép szerepét, a mi különben szintén igen tetszett a népeknek, szóval igen patriarchális színezettel garnirozva folyt le az előadás.

Pethes Imre egy hangot sem tudott a szerepéből sezen ő László Gyulával együtt igen jól mulatott. A közönség is jól mulatott. Hát akkor sebaj. Pénteken este a színészek is kell mulatni.

— *nda.*

Kék asszony. Tegnap este a „Kék asszony” című operett került előadásra, a főbb szerepekben Sugár Arankával, Szende Annával, Stoll Károlylyal. Az operett iránt igen szép érdeklődés volt s már tegnap délelőtt és délután igen sok jegyet váltottak ki. Az előadásról jövő számunkban emlékezzünk meg.

A jövő hét műsora. Érdekes és változatos műsora lesz a jövő hétnek. Ma vasárnap a „Huszárcsiny” című operett kerül színre. Hétfőn Szerémi Gizella, a társulat hősnőjének felléptével színre kerül „Lecouvreur Adrienne,” Scribe híres drámája. Kedden Márkus József bohózata „Kukta kisasszony” megy, a főbb szerepekben Szende Annával, Krémerrel, Stollal és Tárnoki Gizellával. Szerdán a „Lowoodi árva” című színmű kerül előadásra R. Balog Etellel és Szakács Andorral a főbb szerepekben. Csütörtökön a „Boszorkányvár” operett megy. Coraliét Sugár Aranka játssza, kinek Coralie legpompásabb alakításai közé tartozik. Pénteken zónaelőadásban megy a „Trilbyk.” Szombaton a „Baba” című operett kerül előadásra, főbb szerepekben Sugárral, Stollal, Nyilasival, Kissel. Vasárnap a „Csikós” megy. Az előadásokra felhívjuk külön is a közönség figyelmét.

Ma vasárnap, augusztus 7-én

két előadás.

Délután 4 órákor zóna-előadás, fél helyáratokkal:

TRILBYK. (Az aggszüzek.)

Eredeti énekes bohózat a fővárosi életből 3 felvonásban. Irta: Feld Mátyás. Zenéjét szerzerette: Fodor Bertalan.

Este 8 órákor, bérletszűnetben, rendes helyáratokkal

HUSZÁRCSINY.

Eredeti népszimű 3 szakaszban dalokkal és táncszel. Irta Vachot Imre.

REGÉNY-CSARNOK.

Az első én vagyok.

— Regény. —

Irta: **Wolzogen Ernő.** Fordította: **Horovitz Jakab.**

— Nem emléksznék, válaszoltak a hölgyek egyszerre. A kis nagynéne azonban aggodalmasan tette hozzá: Schönbeckről van szó! Hol található a család? Nem ismerem.

— A bőrében kedves néni, válaszolt a báró ironikus mosolylyal meghajlva magát. A családfő gyógyszerész volt és mint gazdag ember vonult nyugalomba. Egyetlen fia gyáros és úgy mondják igen gazdag ember.

Annyit mondhatok, hogy aggregény. Úgy mondják fogadalmat tett, hogy soh'se nősül meg. E szerint több mint bizonyos, hogy a jelentékeny vagyont két nővére öröklí.

Az egyik kaczer, fiatal özvegy, a másik 20 év körüli csinos leány.

Klingenbergné csak úgy sugárzott az örömtől. Ez pompás! Dehát honnan tudod mindezeket?

— Márciusban, mikor a székes-fővárosban voltam, hogy tervemnek töképezést keressek, Kornstein Mayernál találkoztam és ismerkedtem meg a Schönbeck leányokkal. Igazi germán typosok, műveltek, szeretetreméltóak és csinosak, mondhatom igen csinosak.

Klingenbergné valóságos elektrikus. mozdulattal ugrott fel székéről és örömtől sugárzó arcczal közeledett fiához és azt gyöngéden megczirógatta, hizelgéseivel elhalmozta:

— Édes fiam! Hisz ez valóságos szerencse, ez volna minden öhajtságunk.

— Mondd csak gyermekem, kellő figyelembe részesítetted a hölgyeket? Melyiket akarod elvenni?

A fiatal báró édes anyja feltűnő gyöngédségére mosolyogva válaszolt:

— Az özvegy nyerte meg különös tetszésemet, azonban ne gondolja ám kedves anyám, hogy olyan könnyen megy, hiszen erről még egyáltalában szó sem volt. A hölgyekkel alig beszéltem egy pár szót, azonkívül pedig úgy tudom, hogy a bátyjának is jelentékeny szerepe van és azt egyáltalában nem szabad számításon kívül hagyni.

— Oh Istenem! Istenem! sóhajtott a kegyes Lujza néni karosszékében, miközben egyre rázogatta gondteljes fejcsékéjét.

— Mit szól ehhez Lujza néni? kérdi végre Herik. Vagy talán jobb eszméje van?

— Ej, dehogyan van, dehogyan van! Ugyan honnan is volna. Én azonban azt hiszem, hogy az Isten által alkotott törvénnyel ellenkeznek ez a házasság. Megengedem, hogy a polgári származásu birtokosok többnyire igen tisztességes emberek, de a mi körünkbe . . . Nem fejezhetted be, mert Klingenbergné olyan tekintetet vetett rá, a melyből megértette, hogy fenhéjazó beszéde és gondolkozása visszatetszést szül és a megkezdett mondatot abbanhagyva, halkán folytatta:

— Vagy úgy, bocsáss meg kedves Friderika.

— Azt hiszem, mondá Klingenbergné az izgatottságtól remegő hangon, az anyám sem volt ögrófnó, mint a tied. A méltóságos kisasszony reménylen e vétségemért megbocsát és nem haragszik reám, hogy az apám egyszerű sörfőző volt. Majd közelebb lépett a vén leányhoz és gúnyosan folytatta:

— Ha úgy tetszik állj oda napoként gyermekeim elé és mond meg nekik, hogy semmiféle hálaival sem tartoznak nekem azért, mert pénzemmel apjukat a tönkrejutástól megszabadítottam. Ugyan hol volnátok most, ha atyátok holmi előnevekkel ékeskedő semmiházi méltóságos kisasszonyt vett volna feleségül? Lujza nénének a pénzes zsákján ül, abból ugyan senki sem lát egy fillért sem. Neki persze igen könnyű beszélni. Mit törődik ő velünk. Mit bánja ő, ha bennünket innen kizavarnak és birtokunkban, kastélyunkban idegenek garázdálkodnak. Vigasztalna bennünket bibliai mondásokkal. Ugy-e méltóságos kisasszony? Az ur adta, az ur elvette, legyen áldott az ő neve! És ez nagyon természetes — hiszen ő nem pusztulhat velünk együtt.

(Folyt. köv.)

Kiadó tulajdonos: **LÉVAI F.**